

Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

V i s i t a t i e v e r s l a g

Zie handleiding visitatie lidscholen
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	Openbare Daltonschool Overschie
Adres	Abtsweg 77
Postcode en plaats	3042 GA Rotterdam
E-mailadres school	daltonoverschie@daltonoverschie.nl
Directeur	D. Emmerink
Adjunct-directeur	
Daltoncoördinator	
Aantal groepen/ klassen (VO)	8
Aantal leerlingen	180
Populatie (PO)/	PO
Aantal leraren	18
In bezit van Daltoncertificaat	16
Bezig met Daltoncursus	2
Nevenvestigingen	Nee, een samenwerkingschool
Stand van zaken inspectie	Goed, basisarrangement met + voor de zorg
Visitatieteam	
Voorzitter	
Lid 1.	
Lid 2.	
Lid 3.	
Datum visitatie	06 - 11 - 2015
Soort visitatie	
	x licentieverlenging

Commissies visitatie PO en VO
Nederlandse Dalton Vereniging
Bezuidenhoutseweg 251-253
2594 AM Den Haag
Tel. 070 - 331 52 81
bestuursbureau@dalton.nl

0. Realisering aanbevelingen vorige visitatie

niet van toepassing bij 1^e licentieaanvraag

aanbeveling 1.

Ontwikkel de taak verder en vereenvoudig die. Zorg voor verplicht- en keuzewerk en voor de mogelijkheid die te plannen. Neem daarbij de taakbrief van groep 8 (P. van A. straat) als einddoel. Stel alle taken op elkaar af.

evaluatie school

Na twee en een half jaar bijschaven en proberen zijn we tot een vorm gekomen waarin duidelijk een lijn te vinden is. Lay-out is gelijk, opbouw in moeilijkheid is logisch: van tekeningen naar abstract. Kinderen hoeven niet meer te zoeken hoe het in elkaar zit en hebben alle benodigde informatie tot hun beschikking. Nog steeds vinden er bijstellingen plaats, maar steeds worden deze besproken met in het achterhoofd "kan dat in groep 3-8?" Vanaf groep 5 wordt ook aangegeven hoeveel taaktijd er is per dag / per week. In elke groep hangt een planbord met het rooster en de hoeveelheid taaktijd aan de muur.

bevindingen visitatieteam

Er is een doorgaande lijn te zien in de taakbrief van groep 1 t/m 8. Op de taakbrief is de mogelijkheid voor de leerlingen om aan te geven hoeveel tijd zij denken te besteden aan de opdrachten bij takentijd. In elke groep is gezien dat er een planbord met het rooster en de hoeveelheid taaktijd zichtbaar aanwezig is. In de bovenbouw is er differentiatie gezien op de taakbrief.

aanbeveling 2.

Zorg voor goede reflectie en beoordeling en gebruik deze bij de instructie etc.

evaluatie school

Vanuit de reflectie op de morgen / middag zijn we gekomen tot reflectie op de doelen voor rekenen en spelling, waardoor leerlingen meer sturing kunnen geven aan hun eigen leerproces. Dit gebeurt op het hoe en op het wat. De volgende stap die besproken is in de werkgroep is het reflecteren op de taakbrief/ weektaak: "wat heb ik nodig om ..... te bereiken, wat moet ik daar voor doen?" Gericht op de instructie vinden we dit terug op de instructie matrix: wat heeft welk kind nodig om tot optimale ontplooiing te komen? Wie geven we welke hulp, waar kan die hulp vinden / krijgen. Kinderen uit de bovenbouw kunnen ook zelf intekenen op de instructiematrix als zij behoefte hebben aan extra instructie.

bevindingen visitatieteam

In elke groep zijn portfoliomappen aanwezig, waarin o.a. werk zit van de leerlingen en waarin gereflecteerd wordt.

Een leerling uit de leerlingenraad heeft aangegeven dat de leerlingen dit met hun ouders bespreken.

We hebben de instructiematrix gezien in diverse groepen.

We hebben op de taakbrief gezien dat er gereflecteerd wordt m.b.v. smileys.

aanbeveling 3.

Leerstrategieën dienen meer zichtbaar te zijn in de groepen om de zelfstandigheid nog meer te bevorderen.

evaluatie school

Gezien de beperkte muurruimte en onze populatie hebben wij de keuze gemaakt om veel woordclusters op te hangen en de eventuele hulp voor leerstrategieën in de bovenbouw te verzamelen in een nazoekbak. De doelen voor rekenen en spelling zijn wel visueel en hangen zichtbaar aan de muur. Daar waar mogelijk hangen handelingswijzers aan de muren.

bevindingen visitatieteam

De doelen voor de vakken spelling en rekenen zijn zichtbaar in alle groepen. In iedere groep is de handelingswijzer voor uitgestelde aandacht zichtbaar en hetzelfde.

aanbeveling 4.

Advies: Zorg voor een doorgaande lijn. Denk daarbij o.a. aan maatjesborden, uitgestelde aandacht en taakbrieven.

evaluatie school

Iedereen in de school is er van doordrongen dat er een lijn moet zijn. Elke 2^e vergadering komt er een daltononderwerp aan de orde. De grote basisafspraken staan en daarnaast kan men experimenteren met nieuwe zaken. Deze komen dan weer in de vergadering aan de orde. Vervolgens probeert iedereen het uit met de noodzakelijke tussenstappen. Voor de maatjesborden is niet een lijn, maar iedereen heeft een maatjesbord, de taakbrieven/weektakenbord zijn allemaal in een lijn ontworpen. Ze klimmen op in moeilijkheid. Hier hebben we ruim twee jaar aan gewerkt. Elk jaar wordt deze weer bijgesteld.

bevindingen visitatieteam

Zoals boven al vermeld, is de doorgaande lijn te zien in de taakbrieven. Verder hebben we o.a. een doorgaande lijn gezien bij de portfolio's. In de onderbouw wordt gebruik gemaakt van een teken van uitgestelde aandacht, vanaf groep 4 niet meer; daar is door de school bewust voor gekozen. Note: We merkten dat de leerlingen niet duidelijk voor ogen hadden wat van hen verwacht werd als de leerkracht met de visiteurs aan het praten was. Een teken van uitgestelde aandacht kan op dergelijke momenten toch zijn waarde hebben.

1. Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen

Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

evaluatie school

Door het reflecteren op de gehanteerde werkwijze (op lesdoelen voor en na een toets) en de reflectie op de doelen krijgen leerlingen meer "gevoel" waar ze mee bezig zijn en voor wie ze wat doen. Elke twee weken houdt de leerkracht een reflectiegesprek met de leerling. Tijdens de portfoliogesprekken kunnen (vanaf groep 4 een aantal) leerlingen zelf vertellen over de verwerking en resultaten van hun taken.

Op hun taakbrief kunnen zij zelf kiezen en plannen wat zij die week kunnen en willen doen.

Het bord met de huishoudelijke taken geeft aan waar zij ook verantwoordelijk voor zijn. Ook hierop reflecteert de leerkracht met de leerlingen.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen nemen de verantwoordelijkheid voor hun taken en werken taakgericht. Ze kunnen zelf bepalen hoe ze hun werk indelen.

De leerlingen zouden meer eigenaarschap kunnen krijgen over de inhoud van de taakbrief d.m.v. eigen leerdoelen/leervragen. (De juf of meester bepaalt op dit moment de inhoud van de taakbrief).

De leerlingen kunnen op de gang werken. Of zij daarin losgelaten worden om dat zelf te bepalen is niet helemaal duidelijk.

Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

evaluatie school

Na een stroef begin is de taakbrief zo vorm gegeven zodat wij / de kinderen er goed mee kunnen werken. Niet iedereen krijgt hetzelfde werk (hoeveelheid, aard) mede aangegeven door de methode en de keuzes die wij als team gemaakt hebben: Wat staat er wel op de taak en wat niet? Wie kan het wel en wie niet, welke plekken zijn voor welke taak geschikt (aangegeven in de school) en wat wordt er gedaan als het niet goed gaat in de ogen van een van de leerkrachten.

Tijdens de reflectiegesprekjes worden de leerlingen (bij)gestuurd.

In groep ½ wordt er gewerkt met een roulerende weektaak waarbij taakjes en de hoeveelheid taakjes aangepast worden op niveau. Indien kinderen taakjes nog niet beheersen of extra geoefend moeten worden komen deze als oefening terug.

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten zorgen ervoor dat de leerlingen zelfstandig aan het werk kunnen, door taken op niveau aan te bieden.

De leerkrachten geven de leerlingen taken, die ze zelf nakijken/ waarop ze zelf reflecteren, waarop de leerlingen zelf mogen bepalen of ze nog extra instructie nodig hebben.

Zoals boven al aangegeven bij leerlingniveau, kunnen de leerkrachten de leerlingen meer eigenaarschap geven bij het opstellen van de taakbrief (inhoudelijk), d.m.v. b.v. eigen leerdoelen/leervragen ook buiten de methode om. (Eigen interesse van de leerlingen.)

Indicatoren op schoolniveau

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

evaluatie school

Wat je vraagt van leerlingen moet je zelf tonen, voorbeeldfunctie. Geen bang voor boos! Ja is ja en afspraak is afspraak. Experimenteren mag, goede zaken worden in het team gebracht en besproken. Mogelijk leidt dit dan tot een afspraak /regel Een aandachtspunt voor de school is het omgaan met meerbegaafden. Op welke manier kunnen we deze vorm van aandacht aan bod laten komen. Alle punten die bij het leerling-niveau staan, gelden ook voor de leerkrachten: er is geen ja, maar.... Maar o.k, dus .....

Steeds meer wordt het duidelijk dat dalton geen maniertje is. Bovendien is het een van de punten van het passend onderwijs dat vorm moet krijgen. Leerkrachten spreken elkaar ook aan op afspraken die niet nagekomen worden, houden intervisie momenten en gaan bij elkaar op bezoek (collegiale consultaties); dat kan alleen als er vertrouwen is.

Ontwikkelpunt

We willen dat leerlingen nog meer eigenaar worden van hun eigen leerproces en dat **zij zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid die gepaard gaat bij de vrijheid die ze krijgen.**

Door middel van reflectie leerlingen nog meer zelfsturing leren geven aan hun eigen ontwikkeling. Daarom hebben we al 2 jaar een nascholing van Wenke gevolgd. Reflectie, vertrouwen en verantwoordelijkheid blijven de belangrijkste punten om dit te bereiken.

bevindingen visitatieteam

Op de school, binnen het team, heerst er een sfeer van vertrouwen. Met elkaar wordt de verantwoordelijkheid gedragen.

2. Zelfstandigheid

Indicatoren op leerling-niveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

evaluatie school

Niet voor elke leerling is zelfstandigheid te bereiken zoals gesteld binnen onze schooldoelen. De leerlingen die moeite hebben met zelfstandigheid houden we dicht in het zicht en helpen we bij het bepalen van doel, werkwijze en tempo en nakijken. In elke klas hangen de 6 stappen als handelingswijzer op het bord als ze ergens niet uitkomen. (in groep ½ aangepaste handelingswijzer voor uitgestelde aandacht) Andere leerlingen hebben wel de mogelijkheid om zaken zelf aan te pakken en te bepalen - alle materialen zijn toegankelijk en bereikbaar. Zij kijken hun eigen werk na en bij een afgesproken hoeveelheid foutieve antwoorden (of als zij twijfelen) wordt de leerkracht geraadpleegd. Veel doelen zijn gevisualiseerd zodat leerlingen zelf kunnen inschatten of zij het doel behaald hebben. (rekenen, spelling en deels taal) Er is een taakbrief /weektaakbord waarmee de leerlingen zelf de hele week kunnen plannen. Hier is door de leerjaren heen wel een door ervaring gegeven opbouw in. De leerlingen worden uitgedaagd zelf manieren te zoeken om tot oplossing van problemen te komen. Het werken met uitgestelde aandacht dwingt de leerlingen zelf na te denken en andere bronnen dan de leerkracht, te raadplegen. Deze bronnen kunnen bijvoorbeeld andere leerlingen zijn, maar ook correctiemateriaal, internet etc.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen werken zelfstandig en weten wat ze kunnen doen, als ze ergens niet uitkomen, door de handelingswijzer voor de uitgestelde aandacht. Wat wel opgevallen is, is dat er bij diverse leerkrachten veel leerlingen kwamen voor hulp, waarna de leerkracht moest wijzen op deze handelingswijzer. Indien het plannen lastig is, kunnen ze hulp krijgen van de leerkracht. De leerlingen hebben de mogelijkheid om op de gang zelfstandig te werken. De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

Indicatoren op leraar-niveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

evaluatie school

Mede door het gedifferentieerde aanbod van de LTU komen leerlingen met veel vaardigheden, situaties in aanraking waardoor zij ervaren wat zij leuk vinden en waar zij goed in zijn. Er zijn werkplekken aangegeven in de school. Regels zijn bekend en elke teamlid kan leerlingen helpen / bevragen / bestraffen enz. Op de taakbrief staan ook extra taken/ andere taken die leerlingen uit kunnen voeren.

De verschillende taken worden vormgegeven op een dergelijke wijze, dat de leerlingen deze zo zelfstandig mogelijk kunnen maken, al dan niet na een korte, effectieve instructie.

De leerkracht zorgt ervoor dat iedere leerling uitdaging vindt op zijn taakblad om met de aangegeven hoeveelheid tijd zijn werk af te krijgen.

ontwikkelpunt

Binnen het gebouw (1958) zijn lange gangen en weinig hoeken enz. De uitdaging ligt erin om zonder al te grote verbouwingen, het gebouw "meer dalton" geschikt te maken. Dat kan door o.a het dubbel gebruiken van plekken in de school. Hiervoor moet je vanuit diverse invalshoeken naar de school kijken.

Daarnaast moet de voorbereiding van de leerlingen op hun taak meer nadruk krijgen. Hierdoor zullen zij beter in staat zijn te kiezen voor de instructie of zelfstandig aan de gang gaan.

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten voldoen aan het stellen van randvoorwaarden voor het zelfstandig werken van de leerlingen.

De leerkrachten stimuleren de leerlingen om zelfstandig te werken.

Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

evaluatie school

Elke leerkracht wordt aangesproken op zijn eigen vaardigheden en talenten. In de LTU geven de leerkrachten die lessen die zij leuk vinden / waar zij goed in zijn. Wil men iets nieuws uitproberen kan dat, resultaten worden in de TV besproken. Delen!!! met elkaar, mogelijk vindt er dan een bijstelling van het DBP plaats.

Zonder experimenteren geen groei.

bevindingen visitatieteam

De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte (o.a. LTU) om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

3. Samenwerking

Indicatoren op leerling-niveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

evaluatie school

Alle leerkrachten hebben een meerjarige cursus Coöperatieve werkvormen gevolgd. Deze CW worden op diverse momenten ingezet om het samenwerken te bevorderen en de effectiviteit van de instructie te vergroten. Daarnaast zijn de stappen van uitgestelde aandacht en zelfstandig werken hier op afgestemd. In elke groep is het maatjessysteem bekend en wordt gehanteerd.

ontwikkelpunt

Het doel om CW in te zetten bij **elkaar** uitleg geven bijv. bij begrijpend lezen strategieën.

Er moet op de taakbrief een echte samenwerkingsopdracht komen.

bevindingen visitatieteam

Als we de leerlingen vragen naar de samenwerkingsvormen, worden er antwoorden gegeven, die gaan over dat er in de stof soms aangegeven wordt, dat je een opdracht met z'n tweeën moet maken. Ze kunnen ons niets vertellen over de coöperatieve werkvormen, die er in de groep gebruikt worden. De leerlingen helpen elkaar. De leerlingen kunnen soms aangeven, waar ze goed in zijn, waardoor anderen hun hulp kunnen inroepen. Het maatjessysteem is in de klas zichtbaar.

Indicatoren op leraar-niveau

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

evaluatie school

Ook alle leerkrachten hebben een maatje als ze binnenkomen, deze maakt hen wegwijs en dient als vraagbaak. Nieuwe leerkrachten worden begeleid. De vergaderingen zijn vaak coöperatief en iedereen mag falen en experimenteren. Men geeft elkaar feedback, waarbij de persoon gerespecteerd wordt. Men heeft een open houding die leidt tot collegiale consultaties. Deze worden door het MT gestimuleerd en gefaciliteerd. De sfeer is goed

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten werken samen op diverse niveaus en in diverse vormen.

Indicatoren op schoolniveau

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

evaluatie school

1. Er is een actieve leerling-raad. Zij kunnen ideeën indienen en mee praten over organisatie-zaken.
2. Ook bestaat er een klankbordgroep van ouders die meedenken over de inrichting van het onderwijs. Deze groep komt 5 x per jaar bijeen.
3. De wijze waarop we als collega's onderling met elkaar omgaan binnen de school is bepalend voor de sfeer in het gebouw. We hechten veel belang aan het waarderen en respecteren van elkaar en voor wie we zijn inclusief onderlinge verschillen. We zien elkaar, leerling en leerkracht, als gelijkwaardig. Dit geldt ook voor de directie of de leerkrachten die tevens een andere functie bekleden binnen het team.

bevindingen visitatieteam

Ouders worden betrokken bij de school. De klankbordgroep is de laatste tijd niet meer zo actief geweest doordat de voorbereiding voor plaatsing van een BSO binnen de school veel tijd in beslag neemt. Er is gesproken met leerlingen uit de leerlingenraad, die erg enthousiast en betrokken zijn bij school.

4. Reflectie

Indicatoren op leerling-niveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

evaluatie school

Niet alle leerlingen zijn in staat om terug te kijken op hun eigen handelen. D.m.v. gerichte gesprekjes probeert de leerkracht het reflecterend vermogen van de leerling te laten groeien. Vanaf groep 1 leren de leerlingen keuzes te maken m.b.t. het werk (volgorde, hoeveelheid, resultaat en tempo). Doordat zij zelf corrigeren zien ze gelijk de resultaten. Elke leerkracht heeft zicht op welke leerling gestuurd moet worden. Dat leerlingen zelf keuzes maken d.m.v. reflecteren uit zich met name in het vooruit werken of het afmaken van taken, maar ook in het zelf kiezen van de juiste taken indien leerlingen taaktijd hebben gemist i.v.m. bijvoorbeeld ziekte. Ook reflecteren we bij rekenen in les 10 van elk blok op het wel of niet bereikt hebben van de doelen, vervolgens maken we de toets en kijken nogmaals naar de reflectie. Klopte hetgeen je gezegd hebt? Vanaf groep 5 wordt een begin gemaakt met het plannen van de hele week. Dit gebeurt d.m.v. het aangeven van blokjes taaktijd (kwartieren). De leerlingen moeten dan zelf inschatten hoeveel tijd zij denken nodig te hebben voor een bepaalde taak. Komen ze niet / wel uit, dan kan daar op gereflecteerd worden.

ontwikkelpunt

Ook voor spelling willen we dezelfde werkwijze invoeren als die we voor rekenen hanteren: voor de toets reflecteren op de doelen, toetsen, reflectie en handelen.

bevindingen visitatieteam

We kunnen zien dat er ingezet is op de daltonpijler reflecteren. We hebben gezien dat er vooraf, tijdens en na het taakwerk gereflecteerd wordt door de leerlingen. Het houden van reflectiegesprekken met leerlingen is nog in ontwikkeling. Het portfolio is een goed instrument om te reflecteren. Het reflecteren op eigen gedrag en dat van medeleerlingen is niet waargenomen.

Indicatoren op leraar-niveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op zijn eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

evaluatie school

Gedurende de dag vinden er verschillende reflectiemomenten / feedbackmomenten plaats, dit is afhankelijk van hoe de dag verloopt. Het kan bijvoorbeeld gaan over het gedrag tijdens het buitenspelen. Zowel de leerkracht als de leerlingen kunnen aangeven waar zij op willen reflecteren. Leerkrachten overleggen ook veel met collega's. Dit gaat vaak over de dagelijkse dingen, maar men kan ook altijd bij elkaar terecht voor reflectie of hulp. Voor grotere zorgen over de groep of individuele leerlingen, staat onze Intern Begeleider altijd klaar om mee te denken en advies te geven.

De leerkracht kan reflecteren op de taakbrief/ planning, maar ook op het proces van samenwerking in de teams/maatjes.

bevindingen visitatieteam

Er worden verschillende reflectiemethoden ingezet door de leerkrachten.

Er is vooral aandacht besteed aan het reflecteren op de weektaak.

De leerkrachten stimuleren de leerlingen om te reflecteren.

Reflecteren op gedrag of samenwerken is een punt, waar nog winst valt te behalen.

De leerkrachten reflecteren zelf door feedback te vragen aan collega's.

Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

evaluatie school

Zie boven en DBP onderdeel reflectie.

Reflecteren op leerdoelen, elke dag op proces en 1x per 2 weken een gesprek met de leerling.

De leerkrachten houden collegiale consultatie en intervisie momenten. Daarnaast staan inhoudelijke onderwerpen regelmatig (1x per 2 vergaderingen) op de agenda. Hier bediscussiëren we het hoe en wat we doen .

Eens in de maand is er een intervisie gesprek (kringsgesprek met het hele team).

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten hebben de mogelijkheid om collegiale consultaties af te leggen. Het onderdeel reflecteren is geborgd in het DBP.

5. Effectiviteit / doelmatigheid

Indicatoren op leerling-niveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

evaluatie school

De taakbrief/weektakenbord is het middel voor de leerlingen om de leerdoelen te behalen. De taken die de leerlingen moeten maken, passen bij hun ontwikkelingsniveau. De leerlingen plannen op hun eigen manier hun taken in. Hierin zit een opbouwende lijn van kleuter tot groep 8 leerling.

Het doel is de taken binnen de gestelde tijd af te maken. Daarnaast hebben zij (in verschillende mate) een eigen keuze. (wij geven een aantal keuzemogelijkheden) Helaas zijn er weinig leerlingen die echt "eigen leerdoelen" op de taakbrief zetten.

Volgens het lvs worden de programma's van de leerlingen aangepast.

Door het aangeven van de blokjes (kwartieren) taaktijd weet een leerling precies hoeveel tijd hij / zij te gebruiken heeft.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen maken taken op hun eigen niveau. Dat kun je niet aflezen op de taak. De leerlingen plannen hun taken.

In het portfolio beschrijven de leerlingen welke doelen er gesteld zijn en of ze die behaald hebben.

Indicatoren op leraar-niveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

Op Dalton Overschie geldt: ieder kind op zijn eigen A-niveau :
 Binnen de mogelijkheden van de leerlingen wordt eruit gehaald wat er in zit.
 Er wordt instructie gegeven, welke is afgestemd op de behoefte van de leerlingen.
 Dit kan een klassikale instructie zijn of een instructie met een kleine groep.
 Uiteraard werken wij ook met groeps- en handelingsplannen waarbij één of meerdere specifieke doelen worden nagestreefd.
 De IB-er is, naast de overige collega's, **de** vraagbaak bij problemen in de voortgang in het leerproces.
 Uiteraard is een optimaal kassenmanagement een voorwaarde voor effectief tijdgebruik.
 Dit jaar is er een intervisie geweest met als probleemstelling dat we tegen de ineffectiviteit van de taaktijd aanlopen. Er is "gebrek" aan overzicht. Hoe lossen we dat op.

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten zorgen voor een gedifferentieerd aanbod.
 De doelen voor rekenen en spelling worden duidelijk aangegeven en zijn zichtbaar in de klassen.
 De leerkrachten leren de leerlingen om hun taken effectief te plannen en zorgen daarbij voor de randvoorwaarden om dat te kunnen doen.

Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

Zie boven.

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten zorgen voor een gedifferentieerd aanbod.
 De doelen voor rekenen en spelling worden duidelijk aangegeven en zijn zichtbaar in de klassen.
 De leerkrachten leren de leerlingen om hun taken effectief te plannen en zorgen daarbij voor de randvoorwaarden om dat te kunnen doen.
 In een volgende fase moet de school de "opbrengsten" stap voor stap verhogen met in achtneming van de verworvenheden van het dalton onderwijs.

6. Borging

Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc.).
6.4	De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de daltonontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

evaluatie school

Elk jaar wordt het DBP bijgewerkt en aangevuld. Gedurende het jaar ontstaan de doelen voor de jaren daarop in de teamvergaderingen. Elke kernwaarde komt minimaal 1x per jaar aan de orde en wordt uitgebreid besproken (voor het hele jaar gepland, zie bijgevoegde planner). Daar maken we als school een keuze uit, welke als speerpunten uitgewerkt worden. De coördinator zet dit in tijd en stappen uit. Leerkrachten zonder certificaat volgen de opleiding tot daltonleerkracht en de directeur heeft afgelopen jaar de directie opleiding afgerond.

6.5 is onze grote uitdaging. Zie elders in het verslag.

6.6 in een vaste volgorde wordt elk jaar de tevredenheidspeiling afgenomen.

6.8 er is een actieve leerling-raad, maar ook als leerlingen ideeën hebben wordt er naar geluisterd.

Het team heeft onder leiding van de daltoncoördinator zelf een doorgaande lijn bepaald betreft de pijlers vrijheid, zelfstandigheid, reflectie en samenwerking.

Het team is bepalend geweest voor de afspraken die zijn vastgelegd wat betreft de daltonwerkwijze. Er komt een voorzet en het team gaat hier vervolgens mee aan de slag. De bevindingen worden doorgegeven aan de daltoncoördinator en hij zorgt ervoor dat deze op een passende plek worden opgenomen in de daltonafspraken of in het daltonplan.

Elke leerkracht kan in de leerkrachten-map naar de Dalton-map waar alle dalton-documenten zijn opgenomen en de daltoncoördinator zorgt dat dit mapje up-to-date blijft.

Deze map is zowel voor de leerkrachten, als ook voor de stagiaires. Het zorgt er ook voor dat er geen onduidelijkheden ontstaan binnen de praktijk: iedereen hanteert dezelfde afspraken.

In het schooljaar vinden regelmatig daltonvergaderingen plaats. Deze hebben tot doel ideeën uit te wisselen, van elkaar te leren, om tot ontwikkeling te komen en om te evalueren.

Een aantal maal per jaar (5-7 maal) komt de Klankbordgroep ouders samen. Dit varieert omdat niet ieder lid aanwezig kan zijn. Hier bespreken we de ontwikkelingen van het daltononderwijs bij ons op school en vragen wij de mening van die ouders. Zij fungeren als voelsprietten voor de daltoncoördinator.

bevindingen visitatieteam

In de nieuwsbrieven is geen informatie te vinden over de ontwikkelingen als dalton-school of ontwikkelingen/mededelingen die dalton of de NDV aangaan.

Er is een klankbord groep waar ouders betrokken worden bij het dalton onderwijs. Dit wordt door de ouders zeer gewaardeerd.

Het schoolbestuur staat achter de doelstellingen van de school. Zij vindt dat de opbrengsten dan ook vanuit de dalton gedachte gerealiseerd moet worden.

Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

Dalton Talent Campus, onzekerheid.

Inhuizing sbo Leeflang per januari 2016.

Nieuwbouw of renovatie? Welke termijn?

Nieuwe directeur per 01-05-2014.

Bijzondere situatie met 16Hoven, samenwerkingsschool met RVKO.

Opgelegde ontvlechting door inspectie.

Opzet Talentontwikkeling, toekenning subsidie Leren loont.

Opknapbeurt, minder werkplekken.

Park 16hoven, geen dalton, maar wel onderdeel van onze school.

Uit de gesprekken met leerlingen

Enthousiaste leerlingeraad. Hoe kom je in de leerlingenraad? Door verkiezingen.

Veel keus, dus echte verkiezingen.

Goed verdeelde vertegenwoordiging door leerlingen uit de groepen 6, 7 en 8. Leerlingen zitten voor een eerste, tweede en derde jaar in de leerlingenraad (benoeming voor langere tijd).

Komen samen met meester (nu ziek). 2 x per maand, 1 x per maand.

De groepen hebben een ideeënbus. Wie kijkt naar de ideeën? Gezamenlijk.

Onderwerpen die spelen: Leeflang komt in de school.

Raar, want we zijn al 2 scholen en dan komt er nog een school bij.

Daltonschool, wat betekent dat? Je moet het alleen doen. Werken en plannen.

Verantwoordelijkheid, samenwerken en zelfstandig.

Zelf een oplossing vinden. Stappenplan..... Lukt het in de groep?

De leerlingen kunnen het werken met coöperatieve werkvormen niet benoemen met voorbeelden.

Ze vragen zich af of leerlingen die beweeglijk zijn niet meer zouden moeten bewegen.

Is het wel nodig dat ik naar alle instructies luister? Ik kan mijn tijd soms nuttiger inzetten.

(leerlingen zijn zich bewust van uitbreiding van mogelijkheden, waar ze baat bij hebben; maak hier gebruik van).

Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel

De dag wordt gestart met een gesprek met het hele team. De indruk wordt gevestigd dat de school een team heeft dat betrokken en bevolgen is in de ontwikkeling van haar dalton onderwijs. Het zoeken naar een balans van opbrengsten en de persoonsontwikkeling vanuit het dalton onderwijs wordt voortdurend in de gaten gehouden.

Uit de gesprekken met de schoolleiding

De school heeft sinds anderhalf jaar een nieuwe directeur.
Er wordt nu hard gewerkt aan de verbouwing van de school en het inpandig plaatsen van de BSO Leeflang.
Samenwerkingsschool. Elke denominatie 2 vestigingen. PCO afgehaakt. Er gaat dus samengewerkt worden met het Katholieke onderwijs.
Voor collegiale consultaties; je kan met vragen bij iedereen terecht. Er is de afspraak, dat je bij een collega met kijkwijzer kunt kijken. De directeur neemt de klas over. Dit gebeurt regelmatig.
Leertijduitbreiding (LTU).
Leren loont. 24 $\frac{3}{4}$ (basisuren) aanvullen. Talentontwikkeling, voetbal, dans (16 activiteiten), ma, di, do, vrij. 8.30-10.00 uur. Dalton heeft ook tijdens de LTU zijn plaats. LTU-coördinator geeft dalton door. Dit geeft eenduidigheid voor de leerlingen.

Uit de gesprekken met ouders

De ouders staan achter het daltononderwijs. Ze zijn tevreden over het daltononderwijs. De doorgaande lijn is voor hen niet altijd duidelijk / zichtbaar. De kinderen die op het voortgezet onderwijs zitten, hebben duidelijk voordeel ten opzichte van leerlingen die niet op een daltonschool hebben gezeten.
De klankbordgroep wordt zeer gewaardeerd. Is de laatste keer, door de aankomende inwoning van Leeflang, niet doorgegaan. De daltonpijlers zijn item van wederzijds gesprek van ouders en school. Informatie-avond plenair en daarna per groep. In de groepen wordt dalton besproken.
Dalton is gewoon geworden. Je ziet pas wat dalton is als je van een andere school komt. De resultaten zijn wat minder geworden, m.b.t. aandacht door de na de samenvoeging grotere groepen.
De ouders zouden het wel zien zitten, als de kinderen extra huiswerk krijgen.
Eén van de ouders had hogere verwachtingen van het daltononderwijs, m.n. voor zwakkere leerlingen. De ouders willen graag hard werken aan de ontwikkeling van hun kind(eren). Het is aan de school om duidelijk te maken of de wensen ook realiseerbaar zijn en aan welke behoeften de school wel of niet kan voldoen.

Uit de gesprekken met het bestuur

naam bestuurslid: E. van den Brand

De bovenschoolse directeur geeft een schets van de plaats van de school binnen de gehele stichting. Ook de inwoning van Leefland in de school wordt besproken. Zij ziet mogelijkheden voor de school om gebruik te maken van de expertise van Leefland en andersom.

De "opbrengsten" van de school is een item, waar de school aan moet werken. De BD geeft daarbij duidelijk aan dat de school die opbrengsten van uit zijn eigen format moet zien te realiseren. Zij zal de opbrengsten, wat dat betreft, niet stellen boven de visie van de school.

De bovenschoolse directeur ziet het visitatieteam als leidend bij het geven van feedback op het functioneren van de school als daltonschool.

Beoordeling

nr	kernwaarden	ontwikkeling	
		O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie *		X
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen		X
2	Zelfstandigheid		X
3	Samenwerking	X	
4	Reflectie		X
5	Effectiviteit- doelmatigheid		X
6	Borging		X

* niet van toepassing bij licentieverlening

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
X	Licentie voor vijf jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vijfjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie

Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	(samenwerken; coöperatieve werkvormen) Het samenwerken verkeert in een prille staat. Ontwikkel coöperatieve werkvormen die in een doorgaande lijn van groep 1 t/m 8 ingezet worden. De betrokkenheid, maar ook de interactie van de leerlingen wordt verhoogd. Met de juiste afspraken zet je het ene instructiemoment van de leerkracht om in meerdere interactieve leergesprekken waar de leerdoelen aan de orde komen. De effectieve leertijd voor de individuele leerling neemt toe, wat de opbrengsten van de school moet kunnen verhogen.
Nr. 2	(vrijheid in gebondenheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen; eigenaarschap leerlingen vergroten) Maak een verdere ontwikkeling binnen de taak. Vergroot het eigenaarschap van de leerlingen door ze (meer) te betrekken bij hun onderwijs. Wat is het doel van wat we leren? Vergroot hun verantwoordelijkheid door ze te betrekken bij de invulling en uitvoering en afspraken (gebeurt al d.m.v. portfolio's, kan ook op de taak). Een proces van stap voor stap maken van afspraken en het schenken van vertrouwen, waar de leerlingen verantwoordelijkheid krijgen om aan het gestelde vertrouwen invulling te geven.

slotopmerkingen

Prettige school. We werden hartelijk ontvangen. Heerlijke lunch. We hebben hele mooie dingen gezien. We zien een betrokken team, dat werkt aan de daltonontwikkelingen. Het team en de leerlingen komen ontspannen over; er heerst een goede sfeer in de school.

Klaslokalen zijn goed verzorgd. We zien de daltonsymbolen, nakijkplekken, instructiematrix. We zien dat leerlingen gewend zijn om zelfstandig te werken. Er is een behoorlijke rust.

Portfolio's waar heel wat werk aan is verzet. Portfolio-gesprekken met ouders worden als prettig ervaren. Met reflecteren zijn goede stappen gezet. Het is zaak het reflecteren goed te blijven ontwikkelen.

Effectiviteit in opbrengsten is een vraag. Er wordt gesproken over een balans tussen persoonsvorming en werken aan opbrengsten. Effectiviteit en doelmatigheid is goed op weg met de portfolio's. Bespreken met ouders, ouders betrekken. Ouders vinden dat ze nog wel meer betrokken kunnen worden, spreken ook uit dat ze hogere verwachtingen in opbrengsten hebben van dalton dan nu nog gerealiseerd wordt. (Meer aandacht voor de individuele leerling, zien van de leerling, Passend onderwijs?)

De vraag is of de opbrengsten verhoogd kunnen worden?

Leerlingen geven aan dat ze soms naar instructie luisteren over iets wat ze al gemaakt hebben en dat beweeglijke leerlingen meer zouden moeten kunnen bewegen. Door het Samenwerken (coöperatieve vormen) kan betrokkenheid van de leerlingen, het leren van en met elkaar en de levendigheid/ actie in de groep verhoogd worden. Werk er aan om de betrokkenheid van de leerlingen te laten groeien door te werken aan hun Eigenaarschap. Taken meer doelgericht. Waarom, hoe, Wat moet ik leren?
Aanpassingen op de taak: Eigen leerdoelen / leervragen.

Het team reageert goed op de gegeven feedback.

Het visiteren van deze school hebben we als prettig ervaren.

Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum

Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen *van de school zelf*. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de "slotopmerkingen" genoemd in het visitatieverslag.

Door allerlei interne verschuivingen en bezigheden (verbouwing / renovatie voor de inhuizing van de sbo-school) was er wat onrust in de school. De dag verliep ontspannen en natuurlijk. De visiteurs stelden zich open en vriendelijk op. Het rooster klopte en de visiteurs konden overal kijken en proeven. De conclusie werd ervaren als vanzelfsprekend. De kanttekeningen werden als deels terecht ervaren (CL doen we wel, maar werd niet waargenomen) en worden meegenomen in het plan van aanpak voor de komende jaren. Op naar de volgende visitatie.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

aanbeveling 1. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	(samenwerken; coöperatieve werkvormen)
	Het samenwerken verkeert in een prille staat. Ontwikkel coöperatieve werkvormen die in een doorgaande lijn van groep 1 t/m 8 ingezet worden. De betrokkenheid, maar ook de interactie van de leerlingen wordt verhoogd. Met de juiste afspraken zet je het ene instructiemoment van de leerkracht om in meerdere interactieve leergesprekken waar de leerdoelen aan de orde komen. De effectieve leertijd voor de individuele leerling neemt toe, wat de opbrengsten van de school moet kunnen verhogen.
actie	1 Ophalen afspraken (2014) verfrissen kennis d.m.v. inspiratie bijeenkomsten van Bazalt 2 Via de werkgroep onderwijs zorgen dat op de taak ECHTE samenwerkingsopdrachten komen (elke maand bijeenkomst, kleine stapjes). 3 vaste afspraken wanneer we wat gebruiken(plus de kaarten die in de klas aanwezig zijn. Zie ook 14-2-2014 CLeren) 4 twee studiedagen waarin duidelijk wordt op welke wijze WIJ vormgeven aan SAMENwerken en samenwerkingsopdrachten
uitvoerenden	Team, werkgroep onderwijs
tijdvak	Schooljaar 15/16 2 ^e helft en 16/17
scholing/ externe ondersteuning	Bazalt,
toelichting	We hebben drie jaar een cursus CW gevolgd, ook de gevorderden. Er zijn nieuwe mensen bijgekomen die weer wegwijs gemaakt moeten worden. Nieuwe inspiratie opdoen. Het moet meer een automatisme worden; vraag aan Bazalt. Er moeten op de taak gerichte samenwerkingsopdrachten komen, niet alleen aangeven dat er samengewerkt mag worden aan een opdracht.

aanbeveling 2. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	(vrijheid in gebondenheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen; eigenaarschap leerlingen vergroten) Maak een verdere ontwikkeling binnen de taak. Vergroot het eigenaarschap van de leerlingen door ze (meer) te betrekken bij hun onderwijs. Wat is het doel van wat we leren? Vergroot hun verantwoordelijkheid door ze te betrekken bij de invulling en uitvoering en afspraken (gebeurt al d.m.v. portfolio's, kan ook op de taak). Een proces van stap voor stap maken van afspraken en het schenken van vertrouwen, waar de leerlingen verantwoordelijkheid krijgen om aan het gestelde vertrouwen invulling te geven.
actie	1 Proberen aansluiting te vinden bij de werkgroep van Zwolle, zelfsturend leren. 2 eigenaarschap van leerdoelen inlaten zien en invulling geven. 3 stappenplan maken om dit te werkelijkheid te maken: leerlingen kiezen hun eigen leerdoelen.
uitvoerenden	Team, daltoncoördinator
tijdvak	Schooljaar 16-17 2 ^e helft e.v.
scholing/ externe ondersteuning	KPC Zwolle
toelichting	Naast alle zaken die op school spelen, is dit het onderwerp wat nadruk moet hebben. Door omstandigheden konden we niet mee in de 1 ^e tranche.

Ondertekening school en visitatievoorzitter voor gezien

naam	functie	handtekening	datum

Dit verslag wordt binnen drie weken na ontvangst (het liefst per e-mail als Wordbestand) opgestuurd naar de
visitatievoorzitter, die dit binnen vijf weken na de visitatie opstuurt naar de inhoudelijk medewerker visitaties van
de NDV.